

ዳኞች- ተክሊት ይመስል

ተፈሪ ገብሩ

ቀነአ ቂጣታ

ተሾመ ሽፈራው

ፀሐይ መንክር

አመልካች - ፍፁም ኢንተርናሽናል ኃ/የተ/የግ/ማህበር -ጠበቃ አሸናፊ አርአያ -ቀረቡ

ተጠሪ - የኢትዮጵያ አእምሮ-ዊ ንብረት ጽ/ቤት - ነ/ፈ ፍቅሬ ተስፋዬ - ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

የሰበር አቤቱታው የቀረበው ተጠሪ ጽ/ቤት ለአመልካች በቁጥር 714 በስሙ መዝግቦ የሰጠውን የኢንዱስትሪ ንድፍ ጥበቃ ሰርተፍኬት በአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46(2)(ሀ) የተቀመጠውን የአዲስነት መስፈርት አሟልቶ የተሰጠ ባለመሆኑ ሊሰረዝ ይገባል በማለት ያሳለፈውን ውሳኔ እና ይግባኙ የቀረበለት የፌዴራሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔው የሚነቀፍበት የህግ ስህተት የለም በማለት ያሳለፈውን ብይን በመቃወም ነው።

ከመዝገቡ መረዳት እንደሚቻለው በላይኒህ ደቻላ የተባሉ ግለሰብ በጠበቃቸው በኩል ለተጠሪ ጽ/ቤት ባቀረቡት አቤቱታ ለአሁን አመልካች በማመልከቻ ቁጥር ET/ID/2015/2433 በቀን 19/02/2008 ዓ.ም በቁጥር 714 ተመዝግቦ የተሰጠው ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት የአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46(1)(2) ድንጋጌዎችን ሳያሟላ ያላግባብ የተሰጠው በመሆኑ ሰርተፍኬቱ ሊሰረዝ ይገባል በማለት አመልክተዋል። ተጠሪ ጽ/ቤትም አቤቱታውን ተቀብሎ አከራካሪ የሆነው ንድፍ በጽ/ቤቱ በመዝገብ ከመግባቱ በፊት በታይላንድ እና በኢትዮጵያ የሚታወቅ መሆኑን ከቀረቡት ማስረጃዎች ተገንዝቤያለሁ፤ ንድፉ አዲስነት አለው ሊባል የሚችል አይደለም በማለት የተሰጠው ሰርተፍኬት እንዲሰረዝ ተወስኗል።

አመልካች የካቲት 13/2009 ዓ.ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ ተፈፀመ የሚሉትን የህግ ስህተት በመዘርዘር ያቀረቡ ሲሆን ይዘቱ ባጭሩ፡-

- የኢንዱስትሪ ንድፍ ምዝገባም ሆነ ስረዛን በተመለከተ ተፈጻሚነት ያለው ህግ የፈጠራ፣ የአነስተኛ ፈጠራና ኢንዱስትሪ ንድፍ አዋጅ ቁጥር 123/1987 ሲሆን አዋጁ ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ይሰረዝልኝ አቤቱታ ሊቀርብ የሚገባው ለከፍተኛ ፍርድ ቤት ስለመሆኑ በግልፅ የደነገገ በመሆኑ የተጠሪ ጽ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ኮሚቴ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ይሰረዝልኝ አቤቱታን የማየትም ሆነ የመወሰን ስልጣን ሳይኖረው ጉዳዩን ተቀብሎ በማየት ውሳኔ መስጠቱና የጽ/ቤቱ ዳይሬክተር ውሳኔውን ማፅደቃቸው የህግ መሰረት የሌለው ነው እንዲባል፤
- ፍሬ ጉዳዩን በተመለከተም ተጠሪ ጽ/ቤት ለውሳኔው መሰረት ያደረገውን ህግ አላግባብ በመተርጎም በአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46(2) መሰረት “የኢትዮጵያ ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ህግ የአዲስነት መስፈርት ፍጹማዊ ወይም በየትም ቦታ ከታወቀ ንድፍ የተለየ እንዲሆን ይጠይቃል” ከማለቱም በተጨማሪ “የቀረበው ንድፍ በኢትዮጵያም ሆነ በሌላ ሃገር አምሳያ ሊኖረው አይገባም “ በማለት በአዋጁም ሆነ በማንኛውም ደንብም ሆነ መመሪያ ውስጥ ያልተገለፀ የተሳሳተ ትርጉም በመስጠት የአመልካች የኢንዱስትሪ ንድፍ አዲስነት፣ ፍፁማዊነት እና በሌላ ሃገር አምሳያ የሌለው ሊሆን ይገባዋል በማለት የተሳሳተ ትርጉም በመስጠት ይህን ትርጉም ተከትሎ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ይህን ሳያሟላ የተሰጠ በመሆኑ ሊሰረተዝ ይገባዋል በማለት የደረሰበት መደምደሚያ መሰረታዊ ስህተት በመሆኑ እንዲታረም፤
- አመልካች የኢንዱስትሪ ንድፍ ሠርተፍኬት የተሰጠኝ ጽ/ቤቱ በአግባቡ አጣርቶ እና መርምሮ ህግን በተከተለ መንገድ ሲሆን ተጠሪ ጽ/ቤት ሰርተፍኬት ለመስጠጥ የመረመረበት መንገድም ሆነ የምርመራው ውጤት ትክክል አይደለም የሚል ክርክር ሲመጣ የምርመራውን ውጤት፣ የምርመራውን ሂደት ሆነ ሌሎች ምርመራውን የተመለከቱ አጠቃላይ ማስረጃዎች በራሱ በተጠሪ እጅ እያሉ እና የአመልካችም ክርክር ጽ/ቤቱ አስቀድሞ ምርመራውን በትክክል ማድረጉን የሚገልፅ ሆኖ እያለ የተጠሪ ይግባኝ ሰሚ ኮሚቴ በእጁ ያለውን ማስረጃ ሳይመረምር (ሳያጣራ) የሰጠው ውሳኔ ስህተት ነው፤
- እንዲሁም ተጠሪ ጽ/ቤት በአዋጅ እንዲያስፈጽማቸው ከተሰጡት የፖ.ሲ.ሲ. አላማዎች በተቃራኒ የሰጠውን ሰርተፍኬት እና እሱን ተከትሎ የሚሰጠውን ጥበቃ በማመን ከፍተኛ ኢንቨስትመንት አውጥተው ስራ የሚሰሩትን ኢንቨስተሮች መተማመኛ እንዳይኖራቸው የሚያደርግ ውሳኔ መስጠቱ ከተቋቋመለት አላማ እና ከመሰረታዊ

የአዕምሯዊ ንብረት ፖሊሲ የሚጣረስና ስህተት በመሆኑ ውሳኔው ተሽሮ የአመልካችን የተመዘገበ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ጥበቃ እንዲያደርግ ተብሎ እንዲወሰን ጠይቋል።

የሰበር ቅሬታው ተመርምሮ ጉዳዩ ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ እና ተጠሪ መልስ እንዲሰጥበት ተደርጓል። ተጠሪ ሚያዚያ 17/2009 ዓ.ም በተፃፈ መልስ፡-

- በተጠሪ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 320/95 ለተጠሪ ከተሰጡት ስልጣንና ተግባራት መካከል የምዝገባ ማመልከቻዎችን በመቀበል አስፈላጊውን ምርመራ በማካሄድ ተገቢውን ውሳኔ መስጠት ሲሆን፤ ህጎቹ ያስቀመጧቸውን መስፈርቶች ሳያሟሉ የተመዘገቡ ማመልከቻዎች ላይ አቤቱታ ሲቀርብ ምዝገባውን የመሰረዝ ስልጣን (ፈራሽ የማድረግ) እንዳለው ተጠሪ የሚያስፈጽማቸውን ህጎች አውደ ንባብ (contextual interpretation) መሰረት በማድረግ የሰበር ችሎቱ አስቀድሞ ትርጉም የሰጠ በመሆኑ ተጠሪ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት ይሰረዝልኝ ጥያቄን ተቀብሎ ያስተናገደው ህጉ በሰጠው ሥልጣን መሰረት ነው፤
- ተጠሪ የአዋጁን የአዲስነት መመዘኛ በተሳሳተ መንገድ በመተርጎም ምዝገባው እንዲሰረዝ አድርጓል በሚል የቀረበውን ቅሬታ በተመለከተም አዋጁ ለጥበቃ ብቁነት ያስቀመጠው የአዲስነት ጠባይ ፍፁማዊ ወይም ሁሉን አቀፍ (absolute or qualified universal novelty) የተባለው ሲሆን ንድፉ አዲስ መሆኑ የሚረጋገጠው በኢትዮጵያ ወይም በቀረው የአለም ክፍል አምሳያ ከሌለው ነው፤ ፍፁማዊ መመዘኛ የተባለውም ፍለጋው በኢትዮጵያ ብቻ ሳይወሰን በሁሉም የአለም ክፍል መሆኑን ለማመልከት ነው፤ ስለሆነም የኢንዱስትሪ ንድፍ አዲስ ነው የሚባለው በኢትዮጵያ ወይም በውጪ ከታወቁ ተመሳሳይ ንድፎች የተለየ እና ከምዝገባ ቀን ወይም እንደ አግባቡ ከቀዳሚ ቀን በፊት ባለው አንድ አመት ጊዜ ውስጥ ያልተገለፀ ሲሆን በመሆኑ የአመልካች ቅሬታ በህጉ በግልጽ የተመለከተውን በማዛባት የቀረበ ነው፤
- ለአመልካች የኢንዱስትሪ ንድፍ ሠርተፍኬት የተሰጠው ጽ/ቤቱ በአግባቡ አጣርቶ እና መርምሮ ሲሆን ተጠሪ በእጁ ያለውን ማስረጃ ሳይመረምር (ሳያጣራ) የሰጠው የመሰረዝ ውሳኔ ስህተት ነው በሚል የቀረበውን ቅሬታ በተመለከተም ተጠሪ ማመልከቻውን ለምዝገባ ለመቀበል ያካሄደው ምርመራ በአዋጁ አንቀጽ 48(1) የተመለከቱት መመዘኛዎች መሟላታቸውን ለማረጋገጥ በመሆኑ፤ በፎርማሊቲ ምርመራ ላይ ብቻ የተመሰረተ የምዝገባ ሥርዓት በንድፍ አዲስነት ላይ የሚደረግን

ፍለጋ (search) እና የማሰረዳት ሽክም በገበያ ውስጥ ጥቅም አለን ወደሚሉ ሰዎች የማዛወር ውጤት ያለው በመሆኑ በምዝገባው ተገቢነት ላይ የሚነሳን ተቃዋሚ ለመፍታት ጽ/ቤቱ ምርመራ ያደርጋል፤ የአመልካች ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ምዝገባም አዲስነት የለውም ተብሎ እንዲሰረዝ የተወሰነው በዚህ አግባብ ነው፤

- ተጠሪ የሰጠው የኢንዱስትሪ ንድፍ ሰርተፍኬት እንዲሰረዝ አቤቱታ ሲቀርብ የራሱን አሰራር መከላከል እየተገባው እንዲሰረዝ ማድረግ የተቋቋመበትን ዓላማ ይቃረናል መባሉም ስህተት ነው፤ አመልካች የንድፉ ፈጠራ የራሱ ቢሆን ኖሮ ንድፉ ከመመዘገቡ በፊት ታይላንድ ሀገር የሚገኘው ፓይኒር ኢንተርናሽል ኮርፖሬሽን አምርቶታል ተብሎ ለቀረበው አቤቱታ በቂ ማስተባበያ ማቅረብ በቻለ ነበር፤ አመልካች የቀረበበትን አቤቱታ በበቂ ሁኔታ ሳያስተባብል ስላስመዘገበ ብቻ ባለመብት የሚሆንበት አሰራር ፍትሃዊ አይሆንም፤ ስለሆነም የአመልካች የኢንዱስትሪ ንድፍ አዲስ አይደለም ተብሎ ምዝገባው እንዲሰረዝ የተሰጠው ውሳኔ እና የከፍተኛው ፍርድ ቤት ውሳኔውን ማጽናቱ በአግባቡ ነው እንዲባል ተከራክሯል። አመልካችም ክርክሩን በማጠናከር ግንቦት 18/2009 ዓ.ም የተፃፈ የመልስ መልስ አቅርቧል።

ከፍ ሲል ባጭሩ የገለጸነው የጉዳዩን አመጣጥ እና ግራ ቀኙ በሰበር ያደረጉትን ክርክር ሲሆን በበኩላችን የግራ ቀኙን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መገሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ መርምረናል። እንደመረመርነውም የችሎቱን ምላሽ የሚጠይቁት አብይ ነጥቦች ፦

- 1ኛ) ተጠሪ ጽ/ቤት የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት ይሰረዝልኝ አቤቱታን ተቀብሎ የማየትም ሆነ የመወሰን ስልጣን አለው ወይስ የለውም?
- 2ኛ) ስልጣን አለው ቢባል የፈጠራ፣ የአነስተኛ ፈጠራና የኢንዱስትሪ ንድፍ አዋጅ ቁጥር 123/1987 የአዲስነት መስፈርትን አስመልክቶ የደነገገው አግባብ ተተርጎሞ ውሳኔ ተሰጥቷል? ወይስ አልተሰጠም?
- 3ኛ) ለአመልካች ተሰጥቶ የነበረው ሰርተፍኬት እንዲሰረዝ የተወሰነው በህጉ አግባብ ተጣርቶ ነው ወይስ አይደለም? የሚሉት ናቸው። በዚህ ቅድመ ተከተል ተመልክናቸዋል።

ቀዳሚውን ነጥብ በተመለከተ አመልካች በቅሬታው በአዋጅ ቁጥር 123/1987 ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት ይሰረዝልኝ አቤቱታ ሊቀርብ የሚገባው ለከፍተኛ

ፍርድ ቤት ስለመሆኑ በግልፅ የደነገገ በመሆኑ የተጠሪ ጽ/ቤት የይሰረዘልኝ አቤቱታን የማየትም ሆነ የመወሰን ስልጣን ሳይኖረው ጉዳዩን ተቀብሎ በማየት ውሳኔ መስጠቱ የህግ መሰረት የሌለው በመሆኑ ስልጣን ሳይኖረው የሰጠው ውሳኔ እንዲሻር የጠየቀ ሲሆን ተጠሪ በበኩሉ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት ይሰረዘልኝ ጥያቄውን ተቀብሎ ያስተናገደው ህጉ በሰጠው ሥልጣን መሰረት ስለመሆኑ ተከራክሯል። የፌዴራሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በሰ/መ/ቁ 59025 እና 71216 በሰጠው ትርጉም የፈጠራ፣ የአነስተኛ ፈጠራና ኢንዱስትሪ ንድፍ አዋጅ ቁጥር 123/1987ን ጨምሮ የኢትዮጵያ አገልግሎት ንብረት ጽ/ቤትን ለማቋቋም የወጣውን አዋጅ ቁጥር 320/1995 እና ጽ/ቤቱ የሚያስፈጽማቸውን ሌሎች አዋጆች ዝርዝር ይዘት በመመርመር አቤቱታ የሚቀርብበትን እና በይግባኝ የሚስተናገድበትን ሥርዓት በተመለከተ ትርጉም ሰጥቷል። በዚህም መሰረት ተጠሪ መስሪያ ቤት በሚሰጠው ውሳኔ (የይሰረዘልኝ አቤቱታን ጨምሮ) ቅሬታ ያለው ወገን የሚኖረው መብት በይግባኝ ሥርዓት የማስከበር እንጂ ቀጥታ ክስ ለፍርድ ቤት የሚቀርብ አለመሆኑን፤ ይግባኙ መቅረብ ያለበትም ለፌዴራሉ ከፊትኛ ፍርድ ቤት መሆኑን ወስኗል። ይኸው ውሳኔ በአዋጅ ቁጥር 454/97 አንቀጽ 2(1) መሰረት ለተያዘው ጉዳይም በተመሳሳይ ተፈጻሚ ነው። ስለሆነም አመልካች ተጠሪው ጽ/ቤት የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት ይሰረዘልኝ አቤቱታን ተቀብሎ የማየትም ሆነ የመወሰን ስልጣን የለውም በማለት ያቀረበው ቅሬታ ከፍ ሲል የተጠቀሱትን አስገዳጅ የሰበር ውሳኔዎች መሰረት ያደረገ ባለመሆኑ አልተቀበልነውም። ተጠሪ ጽ/ቤት የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ሰርተፍኬት ይሰረዘልኝ አቤቱታን መርምሮ ለመወሰን ስልጣን አለው ብለናል።

ሁለተኛው ነጥብ በአዋጅ ቁጥር 123/1987 የአዲስነት መስፈርትን አስመልክቶ የተደነገገው አላግባብ ተተርጎሞ ውሳኔ ተሰጥቷል በሚል የቀረበውን ቅሬታ የተመለከተ ነው። አመልካች በቅሬታው “የኢትዮጵያ ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ህግ የአዲስነት መስፈርት ፍጹማዊ ወይም በየትም ቦታ ከታወቀ ንድፍ የተለየ እንዲሆን ይጠይቃል” እንዲሁም “ንድፉ በኢትዮጵያም ሆነ በሌላ ሃገር አምሳያ ሊኖረው አይገባም” “ ተብሎ በተጠሪ ጽ/ቤት በኩል በህጉ ያልተገለፀ የተሳሳተ ትርጉም ተሰጥቶ ይህን ትርጉም ተከትሎ የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ይህን ሳያሟላ የተሰጠ በመሆኑ ሊሰረተዝ ይገባዋል በማለት የደረሰበት መደምደሚያ መሰረታዊ ስህተት በመሆኑ እንዲታረም ጠይቋል። ተጠሪ በበኩሉ አዋጁ ለጥበቃ ብቁነት ያስቀመጠው የአዲስነት ጠባይ ፍፁማዊ ወይም ሁሉን

አቀፍ መሆኑንና ንድፉ አዲስ መሆኑ የሚረጋገጠው በኢትዮጵያ ወይም በቀረው የአለም ክፍል አምሳያ ክሌለው ስለመሆኑ በህጉ የተደነገገ መሆኑን በማንሳት ተከራክሯል።

በአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46(1) ድንጋጌ መሰረት አዲስነት እና ተግባራዊ ተፈጻሚነት ያለው ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ በአዋጁ መሰረት ጥበቃ እንደሚደረግለት ተመልክቷል። በአዋጁ አንቀጽ 46(2)(ሀ) እንደተደነገገውም አንድ ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ አዲስ ነው የሚባለው ...

”የንድፉ ዋና ዋና ባህሪያት በኢትዮጵያ ወይም በውጪ ከታወቁ ተመሳሳይ ንድፎች የተለዩ እና ከምዝገባ ቀን ወይም እንዳግባቡ ከቀዳሚ ቀን በፊት ባለው አንድ አመት ጊዜ ውስጥ ያልተገለፀ ሲሆን ነው። በንድፎቹ መካከል ያሉ የተለዩ ገፅታዎች ልዩነት በጥቃቅን ዝርዝሮች ከሆነ ተመሳሳይ ናቸው ተብለው ይወሰዳሉ።” የዚህ ድንጋጌ እንግሊዝኛ ቅጂም

“industrial design shall be considered new when the sum total of its essential features is different from that of another design known either in Ethiopia or abroad and has not been disclosed for more than one year before the date of filing of the application for registration or, where appropriate, before the priority date. Designs shall be deemed to be identical if their specific features differ only in immaterial details” በማለት ይደነግጋል።

ስለሆነም ተጠሪ ንድፉ አዲስ መሆኑ የሚረጋገጠው በኢትዮጵያ ወይም በቀረው የአለም ክፍል አምሳያ ክሌለው ስለመሆኑ በህጉ የተደነገገ መሆኑን በማንሳት ያቀረበው ክርክር የሚነቀፍ ባይሆንም አንድ ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ አዲስ ነው የሚባለው የንድፉን ዋና ዋና ባህሪያት መሰረት በማድረግ ስለመሆኑ ከፍ ሲል ከተመለከትነው የህጉ ድንጋጌ መገንዘብ ይቻላል። የንድፉን ዋና ዋና ባህሪያት ለይቶ ተመሳሳይነት አላቸው ወይም የላቸውም በማለት መወሰን የሚቻለው ደግሞ የእያንዳንዱን ዲዛይን ዋና ዋና ባህሪያት በቅድሚያ በመለየት ክሌለው ጋር በማነፃፀር ነው።

ስለሆነም አመልካች የኢንዱስትሪ ንድፍ አዲስነት፣ ፍፁማዊነት እና በሌላ ሃገር አምሳያ የሌለው ሊሆን ይገባል በማለት የተሳሳተ ትርጉም ተሰጥቷል በማለት ያቀረበው ክርክር ከፍሲል የተመለከተውን የህጉን ድንጋጌ መሰረት ያደረገ ባለመሆኑ ተቀባይነት

ባይኖረውም የአከራካሪው ንድፍ ዋና ዋና ባህሪያት ተለይተው የተሰጠ ውሳኔ ስለመሆኑ መዝገቡ ስለማያሳይ ውሳኔው በዚህ ረገድ ሊታረም ይገባል ብለናል።

ከዚህ ጋር የተያያዘው ሌላው ነጥብ ለአመልካች ተሰጥቶ የነበረው ሰርተፍኬት እንዲሰረዝ የተወሰነው በህጉ አግባብ ተጣርቶ ነው ወይስ አይደለም? የሚለው ነው። ከፍ ሲል እንደተጠቀሰው የንድፉን አዲስነት ለመወሰን የአከራካሪው ንድፍ ዋና ዋና ባህሪያት ተለይተው ሊታወቁ ይገባል። የአንድ ኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ዋና ዋና ባህሪያት በኢትዮጵያ ወይም በውጪ ከታወቁ ተመሳሳይ ንድፎች የተለየ መሆኑ የሚረጋገጠው ደግሞ በዘርፉ ያለውን የዳበረ እውቀት እና ልምድ መሰረት ዝርዝር ማጣራት በማድረግ ነው። ስለሆነም ክርክር ባስነሳው ንድፍ ዋና ዋና ባህሪያት ላይ እውቀቱ ያላቸው ባለሙያዎች የሚሰጡት ምስክርነት ለጉዳዩ ተቀባይነት ይኖረዋል። በተያዘው ጉዳይ ተጠሪ ጽ/ቤት ለአመልካች ሰርተፍኬት ሰጥቶት የነበረው በኢትዮጵያ ገበያ በኢንተርኔት በተደረገ ተመሳሳይ ንድፍ ፍለጋ ሪፖርት መሰረት ንድፉ አዲስ ነው ተብሎ ሲሆን ሰርተፍኬቱ የተሰረዘውም ሰርተፍኬቱ የተገኘበትን የምርመራ ሪፖርት ትክክለኛነት አመልካች (በላይኑ ደቻላ) ሞግቶታል የአሁኑ አመልካችም ይህን ማስተባበል አልቻለም በሚል ነው። ተጠሪ ጽ/ቤት በዚህ መልኩ ሰርተፍኬት የሚሰጥና የሚሰርዝ ከሆነ አሰራሩ ህጉን የተከተለ ካለመሆኑም በላይ ተቋሙ በአዋጅ የተቋቋመለትን አላማ ዳር የማያደርስ በመሆኑ ተቀባይነት አይኖረውም።

በአጠቃላይ ተጠሪ ጽ/ቤት በህጉ እንደተመለከተው የአከራካሪውን ንድፍ አዲስነት ለመወሰን የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ዋና ዋና ባህሪያት በመለየት በኢትዮጵያ ወይም በውጪ ከታወቁ ተመሳሳይ ንድፎች የተለየ ወይም ተመሳሳይነት ያለው ስለመሆኑ በዘርፉ ያለውን የዳበረ እውቀት እና ልምድ መሰረት በማድረግ ዝርዝር ማጣራት በማድረግ መወሰን ሲገባው በዚህ መልኩ ሳያጣራ እና ሳያረጋግጥ ውሳኔ ላይ መድረሱ ጉዳዩ የሚገዛበትን ህግ መሰረት ያደረገ ባለመሆኑ ውሳኔው የህግ ስህተት የተፈጸመበት ነው ብለናል። ተከታዩንም ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት በቁጥር ኢ/አ/ን ይ/ሰ/ኮ መ/ቁ 02/2008 ሚያዚያ 18/2008 ዓ.ም ለአመልካች በቁጥር 714 በስሙ ተመዝግቦ የተሰጠው ሰርተፌኬት በአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46(2)(ሀ) የተመለከተውን

የአዲስነት መስፈርት አሟልቶ የተሰጠ ባለመሆኑ ሊሰረዝ ይገባል በማለት የሰጠው ውሳኔ ፤ እንዲሁም የፌዴራሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በኮ/መ/ቁ 180621 ያሳለፈው ብይን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 348(1) መሰረት ተሸሯል።

2. የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት ጉዳዩን በህጉ አግባብ በማጣራት የአከራካሪውን ንድፍ አዲስነት ለመወሰን የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ ዋና ዋና ባህሪያት በመለየት በኢትዮጵያ ወይም በውጪ ከታወቁ ተመሳሳይ ንድፎች የተለየ ወይም ተመሳሳይነት ያለው ስለመሆኑ በዘርፉ ያለውን የዳበረ እውቀት እና ልምድ መሰረት በማድረግ ዝርዝር ማጣራት አድርጎ ውሳኔ እንዲሰጥ ጉዳዩን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 343(1) መሰረት መልሰናል።

3. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪና ኪሣራ ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።

መዝገቡ-ተዘግቷል ወደመዝገብቤት-ይመለስ።

ቅ/ሀ

የማይነበብ የአራት ዳኞች ፊርማ አለበት።

የልዩነት ሃሳብ

እኔ ስሜ በተራ ቁጥር 5 ስር የተመዘገበው ዳኛ ከሌሎች ባልደረቦቼ የተለየሁትበት ምክንያት በአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46/2/ሀ/ ስር የተደነገገውን የአዲስነት መስፈርት አሟልቶ የተሰጠ ባለመሆኑ ሊሰረዝ ይገባል በማለት ተጠሪ አመልካች ባቀረበው የኢንዱስትሪ ንድፍ ጥበቃ ሰርተፍኬት ጥያቄ ላይ ምዝገባውን ተጠሪ ከአከናወነ በኋላ በተቃዋሚ ወገን በቀረበ አቤቱታ መነሻነት ምዝገባውን መሠረዙ ራሱ የሰጠውን የቀደመ ውሳኔ እራሱ የሚሰርዝበት አግባብ የለም ይህን ውሳኔ መስጠት የሚገባው መደበኛ ፍርድ ቤት ነበር በሚል የግል አቋም ያለኝ በመሆኑ ነው።

ምክንያቱም ተጠሪ የአመልካችን የኢንዱስትሪ ንድፍ የመዘገበው እስከመጨረሻው ማጣራት አድርጎ እና አንድ ሥራ ሲመዘገብ ሊያሟላ የሚችለውን መስፈርት ሁሉ አሟልቶ ተቃዋሚ ካለም ንድፉ ከመመዝገቡ በፊት ማስታወቂያ አውጥቶ ተቃዋሚ ባለመኖሩ እና ራሱ ተጠሪ የሚጠበቅበት ማጣራት ከኢንተርኔት ጭምር ካጣራ በኋላ መመዝገቡን ከመዝገቡ መረዳት ይቻላል።

አንድን ተግባር በራሱ አጣርቶ የመስራት ኃላፊነት ያለበት ክፍል አጣርቻለሁ ብሎ ወስኖ በህግ አግባብ ምዝገባውን ካከናወነ በኋላ ምዝገባው በተከናወነበት እና ፈቃድ በተሰጠበት ጊዜ በሚሰጥ የጊዜ ገደብ ያልቀረበ እና ያልተቃወመን አካል ከጊዜ ገደቡ በኋላ በመምጣት ይህ ምዝገባ እንዲሰረዝ ቢጠይቅ መ/ቤቱ በራሱ ማጣራት የማያደርግ እና ጥያቄው እንደቀረበ የሚያስተናግድ እና ምዝገባ አከናውኖ ሰርተፊኬት የሚሰጥ ቢሆን ኑሮ ቅሬታ አቅራቢ የሚመጣ ቢሆን የሚቀበል እና እንደገና የምዝገባውን ሁኔታ የሚመለከት አግባብ የሚኖር ሲሆን ነገር ግን ራሱ አጣርቶ የወሰነውን ውሳኔ ተቃዋሚ በቀረበ ቁጥር እንደገና የራሱን ውሳኔ የሚመረምር እና የሚለውጥ ከሆነ ፍትሐዊነትን የሚያዛባ ይሆናል የሚል አቋም አለኝ።

የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት በተመሳሳይ ጉዳይ በመ/ቁ/ 71216 በሆኑት መዛግብት የሰጠውን ትርጉም በአዋጅ ቁጥር 410/1996 አንቀጽ 2/9/ እና 15 ፣ በአዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 2/1/ እና 54 ፣ በአዋጁ በሚገዙ ጉዳዮች ላይ የሚነሱ ቅሬታዎችን የመመልከት ሥልጣን የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት መሆኑን በግልጽ በማስቀመጥ ነገር ግን ቀደም ሲል በሰ/መ/ቁ/ 59025 በሆነው መዝገብ ላይ የህግ ትርጉም የተሰጠበት መሆኑን መሠረት በማድረግ ቀጥሎ የተሰጠ ውሳኔ መሆኑን ያስገነዝባል።

በእነዚህ ሁለት መዛግብት የቀረበው ክርክር የሚያመለክተው ቀጥታ ክስ ሊቀርብ ይገባል ወይንስ በይግባኝ ነው መታየት ያለበት የሚል መሆኑን ለእኔ ያስገነዝባኛል።

- 1) ይህ ማለት ሁለት አይነት ጉዳይ ላይ ተጠሪ መ/ቤት ውሳኔ የሚሰጥ መሆኑን በመጀመሪያ ከላይ ለመግለጽ እንደሞከርኩት አንድ ንድፍ ይመዘገባልኝ እና ሰርተፊኬት ይሰጠኝ የሚል አመልካች ሲመጣ ራሱም በማጣራት እና ተቃዋሚ ካለ በጋዜጣ ጭምር በመጥራት የሚያስተናግድ እና ምዝገባውን የሚያከናውን መሆኑን ሲሆን በዚህ የማስታወቂያ ጥሪ መሠረት የሚመጣ ተቃዋሚ ካለ ግራ ቀኙ የሚያቀርቡትን ክርክር ጭምር በመስማት የቀረበው ንድፍ ሊመዘገብ ይገባል ወይም ሊመዘገብ አይገባም በማለት ውሳኔ የሚሰጥ መሆኑን ስንገነዘብ ፤
- 2) ደግሞ ምዝገባ ከማድረግ በፊት በራሱ አጣርቶ እና ተቃዋሚም ጠርቶ ሳይቀርብ ቀርቶ ምዝገባውን ካከናወነ እና ሰርተፊኬት ከሰጠ በኋላ የሚቀርብ ተቃዋሚ

የሚስተናገድበት ሥርዓት ያለ መሆኑን ነው። በዚህ በሁለተኛው የምዝገባ ስርዓት ውስጥ በግራ ቀኝ የሚደረግ ክርክር በፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥርዓት የሙግት አካሄድ አቤቱታ መልስ እና የመልስ መልስ ተደርጎ ተጠሪም ጉዳዩን መርምሮ ውሳኔ የሚያሰርፍበት ሥርዓት የለም።

በእኔ አመለካከት በመጀመሪያው የምዝገባ ሂደት ተደርቶ ተቃዋሚ ቀርቦ ግራ ቀኝ ቀርበው ተከራክረው መልስ የመልስ መልስ እና ሙግት አከናውነው ተጠሪ የሚሰጠው ንድፉ ይመዘገብ ወይም አይመዘገብ በሚል ውሳኔ በይግባኝ ወደ ከፍተኛ ፍርድ ቤት መሄዱ ተገቢ ሊሆን ነው ባይ ነኝ።

የሰ/መ/ቁ/ 59025 በሆነው መዝገብ ላይ ቀድሞ የተሰጠው ውሳኔ ከላይ በ1ኛ ነጥብ ላይ የተቀመጠውን የሚመለከት በመሆኑ አሁን ከቀረበው ጉዳይ የሚለይ እንጂ ተመሳሳይ ነው ሊባል የሚገባው ባለመሆኑ ቀድሞ በተጠቀሱት መዛግብት ላይ የተሰጠው የሰበር ሰሚ ችሎቱ ትርጉም ገዢ ሊሆን የሚገባው አይደለም።

በሌላ በኩል ተጠሪ ራሱ አጣርቶ ሌላ ተቃዋሚ በሕግ በተደነገገው ጊዜ ውስጥ ሳይቀርብ የሰጠውን የንድፍ ምዝገባ እና ሰርተፊኬት በሌላ ጊዜ ተቃዋሚ መጥቷል በሚል ራሱ መልሶ የሚሸርበት አካሄድ ተገቢ ባለመሆኑ ከዛም ሂደት በኋላ የሚቀርብ የምዝገባ መቃወሚያ ለመደበኛው ፍ/ቤት ተጠሪ ራሱም ንድፉን ካስመዘገበው ሰው ጋር ተከላሽ በመሆን በቀጥታ ክስ ለከፍተኛው ፍርድ ቤት ሊቀርብ የሚገባ መሆን ይኖርበታል እንጂ በይግባኝ የሚታይበት አግባብ የለም። ሆኖም አብላጫው ድምጽ ትርጉም የተሰጠበት የሰበር ውሳኔ ገዢ ነው በማለት አቋም የያዘ በመሆኑ በቀደመው ጊዜ በተመሳሳይ ጉዳይ ከላይ በተጠቀሱት የሰበር መዛግብት ላይ የሰጠው ውሳኔ በእኔ እምነት ሊተረም እና ሊስተካከል የሚገባው ነው በሚል ፖናል ተቋቁሞ በ7 እና ከዛ በላይ በሆኑ ዳኞች ተመርምሮ አቋሙ ሊለወጥ የሚገባው ነው እንጂ ተጠሪ ራሱ ውሳኔ ሰጥቶ ራሱ ጉዳዩን እንደገና አይቶ የሚወስንበት አግባብ ሊኖር አይገባም ተጠሪ ጉዳዩን ያየው ያለስልጣኑ ነው እንዲሁም ይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤትም በይግባኝ ደረጃ ተቀብሎ ማስተናገዱ ሊታረም የሚገባ ነው በሚል ከባልደረቦቹ በሃሳብ ተለይቻለሁ።

የማይነበብ የአንድ ዳኛ ፊርማ አለበት።

ቅ/ሀ